

ZENDING

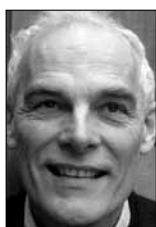
in de schijnwerpers

Stichting Liebenzell Mission Nederland

3

september/oktober 2010

Beste zendingsvrienden,

Tijdens een erediensdienst staat een »vooraanstaande« Afrikaanse vrouw op. Zij is zichtbaar

geraakt door wat er zopas door de voorganger werd gezegd.

De voorganger beweerde namelijk dat je niet meer een medicijnman mocht opzoeken als je ziek bent.

Waarom niet? Omdat God dat verboden heeft in Zijn Woord.

»Wat«, zegt die vrouw »als de geneesheer-directeur van een ziekenhuis je zegt dat hij je niet meer kan helpen, dat je maar bij de medicijnman hulp moet gaan zoeken?«

De voorganger is door deze vraag niet van zijn stuk gebracht. Hij antwoordt: »Zelfs als de president van ons land u zou adviseren uw hulp bij de medicijnman te zoeken, zonde blijft altijd zonde.«

Daarmee is de vrouw deels geholpen, want waar kan ze wel de juiste hulp vinden?

Daarom verkondigen zendelingen het Evangelie, maar bouwen ook ziekenhuizen en scholen. Zij werken in landbouwprojecten zoals in Zambia en Malawi gebeurt.

Leest u het maar!

Uw

Jan Kamminga
Jan Kamminga

Religie-mix

Marieke Bos

Er is maar één God!

Al lang geleden, in de tijd van het volk Israël, vonden de Israëlieten het ontzettend moeilijk om alleen op God te vertrouwen. Elke keer kwamen ze in de verleiding om ook de goden te aanbidden van de volken om hen heen. Die goden waren veel duidelijker zichtbaar in de vorm van een beeld of heilige paal. Voor ik begon te schrijven las ik het verhaal van Elia op de Karmel (1 Kon 18:16-46), waar Elia het volk uitdaagt een keus te maken, welke God ze willen dienen. »... Als je denkt dat God, God is ... volg dan Hem, maar als je denkt dat Baäl, god is volg dan hem ...« (vs 21). Elia probeert het volk duidelijk te maken dat er maar één God is en dat het niet mogelijk is je hulp van verschillende goden te verwachten.

Hetzelfde probleem komen we tegen in Chilonga; het gebied waar we werken. Zowel voor christenen als moslims is het moeilijk om de oude gebruiken en rituelen los te laten en niet meer te vertrouwen op de hulp van voorouders, medicijnmannen en amuletten. De nieuwe godsdienst (christendom of islam) die van buiten af geïntroduceerd is, is verweven met het traditionele geloof van de mensen. Daarnaast is godsdienst sterk verweven met de cultuur, die meestal sterker is dan de nieuwe godsdienst.

De Yao's zijn allemaal moslim in ons gebied

Foto: J. Bos

Islam en volksgeloof

Hele stamgroepen hebben een nieuwe godsdienst aangenomen. In ons gebied wonen veel Yao-mensen. De Yao komen oorspronkelijk uit Mozambique waar ze betrokken waren bij de (slaven) handel met Indiërs. Behoor je tot de stam van de Yao, dan ben je automatisch moslim, ook al weet je niets van de islam. Veel Yao weten niets van de Koran en islamitische gebruiken. Anderen leven de islamitische regels zo'n beetje na, net hoe het hun uit komt. De initiatie van kinderen in de stam is belangrijker dan de ramadan. Deze vastentijd wordt daarom een beetje later begonnen dan zou moeten, omdat men wel het grote feest wil vieren dat hoort bij de afsluiting van de initiatie. Een

(vervolg op pag. 2)

E-Mail:
bos_johannes@yahoo.com
Website:
www.johannesmarieke.org

Liebenzell Mission
Met God van mens tot mens

(vervolg van pag. 1)

moslim mag eigenlijk niet roken, maar als je zelf tabak verbouwt moet je daar toch ook van kunnen genieten? Zo heeft de islam minder impact op de levens van de Yao dan de traditionele gebruiken. In Malawi merken we echter dat er een nieuwe beweging is onder de moslims die proberen de mensen te veranderen in betere moslims. Mensen die trouw naar de moskee gaan en hun kinderen naar de koranschool (madrass)sturen, krijgen cadeautjes van grote moslimorganisaties uit de stad.

Islam en christendom

Vroeger trouwden Yao's alleen met Yao's, maar tegenwoordig zijn er ook meer Yao's getrouwd met mensen uit andere stammen. (die over het algemeen christelijk zijn) Hierdoor ontstaat er in het gezin een mix van beide religies. De ouders zijn vrij om te kiezen of ze samen naar een kerk/moskee gaan, of dat ze beide hun eigen religie behouden en elk naar

Grootouders willen graag de traditionele gebruiken in stand houden

Foto: J. Bos

hun eigen kerk/moskee gaan. Vaak kijken ouders ook waar het meeste voordeel te behalen is met betrekking tot cadeautjes en begrafenisverzekering. (de kerk betaalt en regelt een groot deel van de begrafenis)

We waren verbaasd dat een aantal moslims, zoveel verhalen uit de bijbel kenden. Tot een collega van ons eens zei dat soms de bijbel wordt gebruikt bij het onderwijs in de moskee. De bijbel is vertaald in het Chichewa (en is dus leesbaar), maar de koran, in het Arabisch, kan niemand lezen in het dorp. Met Pasen hadden we een etentje met onze werkers, waar we ook graag wat wilden delen van het paasevangelie. Na het eten lazen we een deel van

het evangelie uit de Chichewa bijbel en probeerden in ons gebrek-kig Chichewa uit te leggen waarom Jezus moest sterven en het belang van zijn opstanding. Onze tuinman die Yao en ook moskeeganger is, legde de anderen het hele verhaal en de betekenis van het evangelie uit in goed Chichewa. Hoe kan hij als moslim zoveel weten van het evangelie?

Christenen en volksgeloof

Wanneer ik christelijke vrouwen op bezoek krijg op de veranda, verbaas ik mij meerdere keren over de vele kinderen die nog altijd amuletten dragen. Veel vrouwen geven het excuus dat oma ze omgebonden heeft en dat ze het daarom niet kunnen maken om ze af te halen. Toch heb ik het idee dat velen stiekem toch nog op de kracht van de amuletten vertrouwen. Baadt het niet dan schaadt het ook niet om een beetje »extra« bescherming voor je kinderen te hebben.

Ook waren we verbaasd over de vele christenen die nog altijd to-

Interview met Peter N'gandu; de landbouwspecialist

Matthijs Laan

Sinds wanneer werk je voor DTCC?

In maart 2004 ben ik als jongen van 22 jaar bij DTCC begonnen.

Wat voor opleiding heb je gedaan voordat je voor DTCC begon te werken?

Mijn ouders wonen in Mutanda, zo'n 30 km van Solwezi (Noordwesten van Zambia). Ze wonen op een zendingspost en mijn vader is dominee van een evangelische kerk. Tijdens mijn middelbare schooltijd werkte daar een Duitse zending, Joachim met zijn vrouw. Hij vroeg me in welke sector ik eigenlijk wilde gaan werken. Dat ik in de landbouw zou gaan werken was duidelijk, maar hoe dat eruit zou gaan zien was onduidelijk. Dankzij deze Duitse familie kreeg ik de mogelijkheid om naar een privé school, het »Twin Foundation Agriculture, research and training institute« in het zuiden

Matthijs, Simone, Jorik en Ilse Laan

Foto: M. Laan

van Zambia te gaan. In 2001 begon ik met deze opleiding, terwijl ik zelf voor mijn onderhoud moest zorgen. Dit deed ik door groenten te verbouwen en te verkopen. Dit was een principe van de school. De publieke sector neemt geen mensen aan van privé scholen. Wel heb ik op verschillende plaatsen werkervaring op kunnen doen. Hoewel het een christelijke school was, waren een goede vriend van mij en ik een van de weinige echte christenen. Een echte uitdaging.

Hoe kwam je in contact met DTCC?

Dat is eigenlijk best grappig. DTCC is gestart in 2003. In deze periode was Hedwig Müller (coördinator van DTCC) op zoek naar iemand die haar kon bijstaan in landbouw/groentetuin voorlichting. Ik zat nog steeds op school. Hedwig kende Joachim en vroeg hem of hij iemand kende die bij DTCC kon komen werken. Het was best bijzonder dat hij de directeur van de

school inlichtte dat er een organisatie in mij geïnteresseerd was. De directeur vertelde mij dat eigenlijk tussen neus en lippen door en allebei vergaten we het ook weer snel. Maar een paar weken voor het afstuderen nam Hedwig weer contact op met de school en vertelde dat zij nog steeds geïnteresseerd was in mij. Er werd een afspraak gemaakt, en Hedwig en een vrouw van de Ndola Baptistenkerk, kwamen op bezoek. Ze waren vooral erg onder de indruk van mijn groentetuin. Na dit gesprek werd ik door Hedwig uitgenodigd om naar Ndola te komen om DTCC te zien. Ik had werkelijk nog geen idee wat het zou gaan betekenen. Nadat ik afgestudeerd was ben ik eigenlijk gelijk naar Ndola gegaan. Helaas had ik niet goed verstaan waar Hedwig woonde, wel zo ongeveer. Het werd een behoorlijke zoektocht, vooral omdat de taxichauffeur het ook echt niet wist. De volgende dag werd ik rondge-

E-mail: famlaan@yahoo.com
Website: http://simonematthijs.laan.biz

venaars bezoeken in geval van ziekte. Meerdere ernstig zieke mensen, sterven bij de medicijnman. Zo ook de vader van onze wasvrouw, die in mijn ogen een trouw christen was. De ziekenhuizen konden hem geen hulp meer bieden en daarom zocht de familie hun laatste hoop bij de medicijnman. Deze probeert in contact met geesten en voorouders te achterhalen wat de oorzaak kan zijn van de ziekte, die niet met »normale« medicijnen beter gemaakt kon worden. Meestal is de zieke een aantal dagen bij de tovenaars die met allerlei rituelen en medicijnen de ziekte probeert te bedwingen. Naast terminale patiënten, gaan ook veel christenen naar de medicijnman met klachten waar het healthcentre geen medicijnen voor heeft; patiënten met HIV/AIDS, epilepsie en reuma. Het healthcentre heeft maar een beperkt aantal standaardmedicijnen. Die zijn regelmatig op en dan kan het een tijd duren voor er weer nieuwe zijn. Het is daarom begrijpelijk dat mensen

hun hulp elders zoeken, maar het is jammer dat ze dat niet doen bij God, maar bij de medicijnman.

Kies voor God alleen ...

Voor zowel moslims als christenen is het moeilijk om alleen voor God te kiezen.

»Maakt het wat uit?« vraagt de Yao. »We hebben allemaal verschillende kerken, waaronder onze moskee. We hebben allemaal onze gebedsdagen; wij op vrijdag, de zevende dags adventisten op zaterdag en anderen op zondag. We bidden allemaal tot God en proberen goed te leven. Zal God ons dan niet allemaal sparen?«

»Maakt het wat uit?« denkt een christen. »Het is toch goed om respect te hebben voor grootouders en voorouders? Als de medicijnen op zijn in het healthcentre, is het toch logisch dat ik ergens anders mijn medicijnen vandaan probeer te halen?«

Er is veel toerusting nodig voor christenen, dat ze de moed hebben om alleen op God te vertrouwen en hun angst voor hekserij en

Bidden(d) werk(t)

- Dank met ons voor de vele contacten die we hebben met mensen uit de dorpen
- Dat we de mogelijkheid krijgen om in al onze activiteiten iets over God te kunnen vertellen, te kunnen zingen voor God en te bidden tot God.
- Dat veel Yao al veel uit de Bijbel weten, en bid dat ze gaan geloven in Jezus.
- Bid met ons mee dat God mensen zal bevrijden uit de angst voor hekserij en geesten.
- Dat God mensen zal helpen om een keus te maken om hun oude religie aan de kant te zetten en alleen op God te vertrouwen.
- Dat God de harten van de Yao ontvankelijk maakt voor het evangelie.

Johannes, Marieke, Nadia en Rebecca Bos

Foto: J. Bos

de invloed van geesten en voorouders aan de kant kunnen zetten. Er is veel evangelisatie nodig onder moslims. De moslims hoeven niet zozeer te weten wat de verschillen tussen de Koran en de Bijbel zijn, want velen hebben geen idee wat islam is of inhoudt. Veel belangrijker is het, dat de Yao de God van de Bijbel leren kennen als een liefhebbende en vergevende God. Ze moeten weten dat onze God de wereld gemaakt heeft en bestuurt en dat Hij de macht heeft boven elke andere macht.

van Dawn Trust Community Care

leid door het centrum, waar vanuit alle activiteiten plaatsvonden en kreeg ik uitleg over het werk. Eerlijk gezegd was ik toen vooral geïnteresseerd in geld. Mijn vrienden van school hadden mij ook beïnvloed en zeiden: »Als je voor blanken gaat werken dan krijg je wel goed betaald.«

Ondanks dat er nog niet over salaris was gesproken en ik meerdere mogelijkheden had, besloot ik in vertrouwen de stap naar DTCC te zetten. Het geld bleek een grote tegenvaller voor mij. Daarbij denk ik dat het ook best een grote uitdaging was om nu daadwerkelijk samen te werken met blanken, wat toch nog wel iets anders is dan met hen op te trekken. Na de eerste maand stond ik op het punt mijn biezen te pakken, maar gelukkig is het allemaal goed gekomen. Het eerste jaar had ik een slaapkamer in het centrum, de rest was kantoor.

Hoe zag je werk er in de eerste periode uit?

Toen ik kwam te werken voor DTCC was er een zelfsupport groep. Deze mensen gaf ik advies voor hun groentetuin. Daarnaast gaf ik ook les op verschillende seminars van DTCC over het houden van een groentetuin. In 2005 zijn wij begonnen met lesgeven in Conservation Farming. Het eerste seminar werd geleid door de Zambianse unie van boeren, maar

Peter geeft praktijkles

Foto: M. Laan

beetje bij beetje kreeg ik meer een rol in het lesgeven en ben ik me steeds meer gaan focussen op landbouw. Dit had ik zeker niet verwacht in het begin.

Noot: Op dit moment werkt Peter het grootste deel van zijn tijd op onze proefvelden, waar wij zelf ook Conservation Farming in praktijk brengen. Zijn rol is nu vooral gericht op lesgeven en de andere werkers ondersteunen en adviseren in landbouw activiteiten. Tevens probeert hij de verschillende boeren die DTCC getraind heeft te monitoren en te adviseren waar nodig.

Als je terugkijkt; wat heb je dan geleerd gedurende de tijd dat je voor DTCC werkt?

Eigenlijk heel veel. Er waren veel uitdagingen, vooral in het begin. Ook de voorwaarden van het werk waren totaal anders dan ik verwacht had, maar door Gods gena-

(vervolg op pag. 4)

(vervolg van pag. 3)

de werk ik hier nu nog steeds. Ik heb mijn vrouw in Ndola ontmoet en ben nu een gelukkig man.

Hoe kijk je nu naar DTCC?

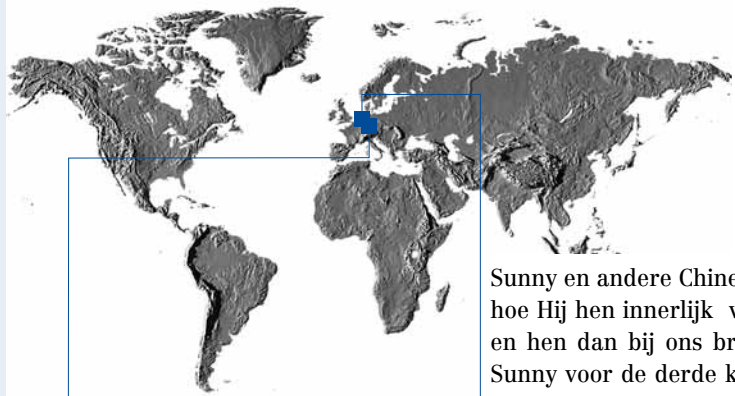
Ja, DTCC is gegroeid. Toen ik begon waren er maar 3 mensen die voor DTCC werkten. Nu zijn er meer dan 10 mensen. Dus ik kan niet anders zeggen dan dat er een positieve ontwikkeling is. Ook ben ik dankbaar voor de hulp die ik van de zendelingen heb gekregen.. Dit is erg belangrijk voor mijn ontwikkeling geweest en nog steeds.

Theorieles
Foto: M. Laan

Hoe ziet je toekomst eruit denk je?

De laatste jaren ben ik me gaan realiseren dat ik me moet richten op mijn nieuwe opleiding en mijn vaardigheden verder moet uitbreiden. Ik wil namelijk graag mijn kinderen een goede toekomst geven. Er zal misschien een dag komen dat ik DTCC ga verlaten. Dit zal wel heel moeilijk worden. Ik heb namelijk een persoonlijke relatie gekregen met de zendelingen. Daarnaast is de christelijke invloed in mijn werk erg belangrijk. DTCC heeft mijn leven, karakter en de verwachtingen die ik van het leven heb sterk beïnvloed. Mijn droom is in de toekomst een eigen boerderij te hebben en daarnaast te werken voor DTCC of eventueel een andere baan, maar het belangrijkste is vooral dat God onderdeel van mijn leven blijft. Vanaf het begin ging ik naar de Mushili Baptistenkerk, waar ik me thuis voelde. Ik ben dankbaar voor alle zegeningen die Hij mij en mijn vrouw gegeven heeft.

Liebenzell Mission wereldwijd

Duitsland ■

»Nog niet zo lang geleden kwam Sunny voor het eerst op onze zaterdagkring« bericht Gaby Frey vanuit het interculturele werk in het Roergebied. »Deze jonge vrouw vertelde ons over haar verleden: na vele jaren verliet haar vriend haar voor een andere vrouw. Problemen met een baan. Twee zelfmoordpogingen. Maar toen kreeg Sunny bij haar laatste bezoek aan haar thuisland China een Bijbel en een dagboekje in handen. Nu vroeg ze ons haar te helpen om de inhoud beter te begrijpen. Bij het luisteren naar haar, werd ik me er opnieuw van bewust hoe goed het is om al jong met God en zijn Woord in aanraking te komen. Tegelijk was ik verbaasd en geboeid hoe God aan

Sunny en andere Chinezen werkt, hoe Hij hen innerlijk voorbereidt en hen dan bij ons brengt. Toen Sunny voor de derde keer kwam, verklaarde ze zonder omhaal: »Ik wil een leven met Jezus beginnen! Ik heb nog best veel vragen, maar ik heb besloten het nu met Jezus te wagen«. Ik viel bijna van mijn stoel en dacht: »Wat, zo snel?« Nadat we nog eens in alle rust over de basisbeginselen van de Bijbel hadden gesproken, hebben we samen gebeden. Het was een ontroerend moment. Ondertussen is Sunny gedoopt. Bid dat deze jonge vrouw en haar volksgenoten meer gaan verstaan wie Jezus is en hoeveel Hij van hen houdt.«

Nederland ■

Familie Bos schrijft: We zijn op verlof in Nederland **van 13 september 2010 tot 11 januari 2011**. Wilt u graag meer weten over het werk van Liebenzell Mission in Malawi of wilt u graag een presentatie over het werk in uw kerk, vriendengroep, bijbelkring, etc., neem dan contact op met Jan Kamminga. (LMN)

Attentie!

De acceptgiro is allereerst bedoeld als adresdrager.

U kunt deze uitsluitend gebruiken voor het overmaken van een gift voor het algemene werk van Liebenzell Mission Nederland.

De stichting beschikt over een ANBI verklaring.

Wilt u een andere bestemming aan uw gift geven, b.v. voor Fam. Bos of fam. Laan of voor het Amanoproject of voor Ubwenzi (project Malawi), dan dient u gebruik te maken van uw eigen overschrijvingsformulier.

Als u via internet bankiert dan vragen wij u vriendelijk altijd tevens uw adresgegevens te vermelden. In beide situaties is het uiteraard belangrijk dat u duidelijk de bestemming van uw gift aangeeft. Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Rekeningnummer: 264732 of 95.85.42.961 t.n.v. Stichting Liebenzell Mission Nederland te Hilversum

Adreswijzigingen: W. Nelisse, P.Postlaan 6, 1222 LJ Hilversum, Telefoon 035-6832815
E-Mail: liebenzellmission@chello.nl, Internet: www.liebenzell-mission-nederland.nl

Adresgegevens van: J. Kamminga, Ruitersweg 26, 1211 KW Hilversum,
Telefoon/Fax 035-5435855 E-Mail: jan.kamminga@hetnet.nl

Colofon

Giften die voor projecten binnenkomen worden voor het aangegeven doel bestemd. Als er meer binnenkomt dan nodig is zullen de giften aan gelijksoortige projecten worden toegevoegd. Directeur: Detlef Krause. Redactie: Jan Kamminga, Wim en Meta Nelisse. Stichting Liebenzell Mission Nederland, W. Nelisse, P.Postlaan 6, 1222 LJ Hilversum, Telefoon 035-6832815, E-Mail: liebenzellmission@chello.nl, Internet: www.liebenzell-mission-nederland.nl, Vormgeving en opmaak: Grafisch Atelier Arnold, Dettingen. Druk: Drukkerij Slootbeek, Hilversum